

Vaalantie 14
91700 Vaala
(08) 5875 6000

18.4.2023

Väylävirasto / kirjaamo
VÄYLÄ/4185/04.01.01/2021

Nuojuan raakapuun kuormauspaikan ratasuunnitelman A-muutos, Vaalan kunnan lausunto

Väylävirasto on asettanut Nuojuan raakapuun kuormauspaikan ratalain mukaisen ratasuunnitelman uudelleen nähtäville. Edellinen nähtävilläolo oli 25.5. – 27.6.2022, jonka jälkeen aineistoa on täydennetty luontoselvityksellä.

Aiemmat ratasuunnitelmasta saadut muistutukset ja lausunnot otetaan huomioon suunnitelman hyväksymisesitystä laadittaessa, mutta lausuntoja voi täydentää tai uusia uuden kuulemisen myötä. Vaalan kunta antoi lausunnon 23.8.2022 ja nyt täydentää lausuntoa luontoselvityksen osalta sekä ilmoittaa vastauksen Väyläviraston esittämiin kysymyksiin.

Perustietoa ratasuunnitelman aineiston muutoksista

Hankkeen kokonaiskustannusarvio on kasvanut 165 000 €, kustannusten nousu johtuu rakennus- ja työmaakustannusten sekä johto- ja laitekustannuksien kasvusta. Kustannusten kasvusta vastaa Väylävirasto.

Kaavoituksen osalta aineistoon on päivitetty Pohjois-Pohjanmaan 3. vaihemaakuntakaavan hyväksytty, lainvoiman saanut kaava.

Aineistoon on tarkennettu pohjaveden muodostumiseen ja virtaukseen liittyviä seikkoja. Ratasuunnitelman karttoihin on lisätty Kääriänojan lähteet.

Ratasuunnitelmaan on liitetty 15.10.2022 valmistunut luontoselvitys, jossa on selvitetty alueen luontoarvot. Luontoselvitys ottaa huomioon paitsi kuormausalueen, myös sen yhteyteen rakennettavan uuden raiteiston sekä kuljetusliikenteelle suunnitellun uuden tien, joka ylittää Nuojuanojan ja Kääriänojan.

Luontoselvityksen taustatiedoksi on hankittu uhanalaisten ja silmälläpidettävien lajien esiintymistiedot, metsälakikohteiden sijainnit ja puustotiedot, soidensuojelun täydennysehdotuksen aineisto sekä maastokartat ja ilmakuvat. Näiden avulla pystyttiin alustavasti kartoittamaan huomioon otettavat lajistot ja luontokohteet. Selvitysalueelle tehtiin myös maastokäynteihin perustuva kasvillisuus- ja pesimälinnustoselvitys.

Suunnittelualueen mainitaan sijoittuvan pääosin metsätalouskäytössä oleviin kuiviin sekä kuivahkoihin kangasmetsiin, joiden luontoarvot ja edustavuus ovat heikentyneitä.

Luontoselvitys korostaa raviinijien merkitystä luonnon monimuotoisuuden kannalta, ja niiden mainitaan alueella olevien lähteiden ja lähteikköjen tapaan olevan erittäin uhanalaisiksi luokiteltuja. Kuormausalueella sijaitsee kaksi raviinia, joiden kasvisto on monipuolinen ja sisältää silmälläpidettäviä kasveja. Näihin kohdistuvia vaikutuksia arvioidaan vähäisiksi ja väliaikaisiksi.

Valkiaisojalle on suunniteltu ratarummun vaihtamista, jolla arvioidaan olevan vaikutusta sen yläpuolisen puro-osan vesitalouteen siten, että tulvavaikutus raviinisuolla pienenee. Toisaalta alueella viihtyvä majava on padoillaan aiheuttanut lampien muodostumista puroon, mikä on osaltaan peittänyt kasvustoa. Mikäli majava siirtyy pois alueelta, voi vedenpinta laskea ja mahdollisesti yhteysvaikutuksena voi olla alueellista kuivahtamista.

Selvitysalueella ei lintuselvityksessä havaittu vuoden 2019 uhanalaisuustarkastelussa valtakunnallisesti äärimmäisen harvinaisia tai erittäin uhanalaisia lintulajeja. Sen sijaan lastausalueella on havaittu pyyn ja kolme leppälinnun reviiriä, jotka tulevat häviämään rakennusvaiheessa. Muita hankealueen läheisyydessä havaittuja huomionarvoisia lintulajeja ovat pensastasku, harakka ja tavi, joiden reviireihin voi kohdistua rakentamisen ja toiminnan aikaisia häiriövaikutuksia alueen liikenteestä.

Rakennustöiden vaikutuksia luonto- ja kulttuuriarvoihin pyritään vähentämään esimerkiksi puun poistoa minimoimalla sekä maaleikkausten ja -täyttöjen massatasapainoa optimoimalla. Kuormausalueen kautta Kääriänojaan purkavien hulevesien johtaminen järjestetään kuormausalueen päässä hallitusti maastonmuotoilujen ja laskeutusaltaan kautta, jolla on tarkoitus minimoida parkkiaineksen kulkeutuminen vesistöön. Purkupaikka on sijoitettu siten, että se tapahtuu luontoselvityksessä havaittuihin lähteisiin nähden alajuoksulta.

Alueella on muinaisjäännöksiä (Valkeisojalla löytöpaikka ja Kääriänojalla kaksi tervahautapaikkaa). Muinaisjäännöksille on tehty arkeologinen inventointi ja kenttätutkimukset, joiden perusteella Museovirasto on antanut näille kahdelle tervahautapaikalle kajoamisluvan.

Vaalan kunnan lausunto

Vaalan kunta katsoo, että laadittu suunnitelma toteuttaa valtakunnallisen ja alueellisen liikennejärjestelmäsuunnitelman tavoitteiden toteutumista kunnan alueella.

Kunnan kaavatilanteessa ei ole tapahtunut muutoksia raakapuutermiinalin sijaintialueella edellisen lausunnon antamisen jälkeen. Raakapuun kuormauspaikan ratasuunnitelma osuu Oulujokivarren rantaosayleiskaavan alueelle vähäisissä määrin. Kunta on 3.5.2022 kannanotossaan maininnut, että yleiskaavan LR-alueiden ylitykset eivät aiheuta tarvetta yleiskaavan muutokselle.

Ratasuunnitelmassa esitetään rautatien suoja-alue, joka ulottuu 30 metrin etäisyydelle raiteen keskilinjasta. Suoja-alueelle ei saa sijoittaa uutta rakennusta tai suorittaa maanpinnan muodon muuttamista tai ojituksia siten, että muutoksella saatettaisiin vaarantaa rautatien turvallisuus. Radanpitäjällä on juna- ja liikenneturvallisuuden sitä vaatiessa oikeus poistaa suoja-alueelta kasvillisuutta tai rajoittaa sen korkeutta.

Se osa ratasuunnitelmasta, joka osuu rantaosayleiskaavan alueelle, on pääosin LR-aluetta, joka jo kattaa ratasuunnitelman suoja-alueen. Pieni osa ratasuunnitelmasta osuu maa- ja metsätalousvaltaisille M- ja MY-alueille, joista MY-alueella on erityisiä luontoarvoja (Valkiaisoja). Alueelle rakentaminen ei ole lähtökohtaisesti sallittua.

Väylävirasto pyytää kuntaa ilmoittamaan, onko kunta valmis luovuttamaan rautatien tekemiseen tarvittavan omistamansa maa-alueen korvauksetta rautatietarkoituksiin. Vaalan kunta ei omista maa-alueita ratasuunnitelman alueilta.

Maa-ainesten sijoitusalueisiin liittyvään ympäristölupaan kunta on ottanut kantaa erillisessä lausunnossa. Kunnalla ei ole huomauttamista läjitysalueiden sijaintia koskien.

Vaalan kunta katsoo, että luontoselvitys on asianmukaisesti laadittu ja kattava. Luontoselvityksen esiintuomiin seikkoihin tulee kiinnittää huomiota rakentamisen edetessä, ja erityisesti raviiniojien ja niiden lähiympäristön

erityisten luontoarvojen suojelemiseen tulee suhtautua asianmukaisella tarkkuudella.

Vaalan kunta katsoo, että esitetyn ratasuunnitelman aiheuttamat haitat jäävät kokonaisuuteen nähden pieniksi. Ratasuunnitelman laadinnassa on tunnistettu hankkeeseen liittyviä riskitekijöitä ja pohdittu ennalta niihin varautumista.

Väylävirasto on ilmoittanut, että ratasuunnitelman uuden kuulemisen myötä uusia kannanottoja ei ole saapunut. Mikäli kannanottoja myöhemmin saapuu, Vaalan kunta antaa niihin tarvittaessa erillisen vastineen.